

Predmet C-394/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

15. lipnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hof van beroep, Antwerpen (Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

7. lipnja 2022.

Tužitelj:

Oilchart International NV

Tuženici:

O.W. Bunker (Netherlands) BV

ING Bank NV

Predmet glavnog postupka

Spor se odnosi na tražbinu tužitelja, nizozemskog društva Oilchart International NV, za plaćanje računa za opskrbu plovila gorivom u luci u Sluiskilu (Nizozemska). Taj račun nije podmiren nakon što je nad dužnikom pokrenut stečajni postupak. Na temelju odredbi u bankovnim garancijama belgijskom sudu podnesena je tužba kojom se zahtijevalo plaćanje.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

U zahtjevu koji se temelji na članku 267. UFEU-a postavlja se pitanje je li belgijski sud nadležan u slučaju u kojem, s jedne strane, treba ispitati primjenjuju li se na određenu tražbinu posebni propisi Nizozemskog stečajnog zakona, kojima se dopušta isticanje te tražbine izvan stečajnog postupka i, s druge strane, može li se takva tražbina u Nizozemskoj istaknuti istodobno sa zahtjevom za namirenje iz stečajne mase, koji se podnosi stečajnom upravitelju. Sud koji je uputio zahtjev

pita i povređuje li se nizozemskim odredbama o kojima je riječ članak 3. stavak 1. Uredbe br. 1346/2000 (u daljnjem tekstu: Uredba o stečajnom postupku).

Prethodna pitanja

(a)

Treba li članak 1. stavak 2. točku (b) Uredbe Bruxelles I.a br. 1215/2012 u vezi s člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 1346/2000 o stečajnom postupku tumačiti na način da pojmovi „stečaj, postup[ci] u vezi likvidacije nesolventnih trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba, postup[ci] prisilnog poravnanja i sličn[i] postup[ci]” iz članka 1. stavka 2. točke (b) Uredbe Bruxelles I.a br. 1215/2012 obuhvaćaju i postupak u kojem se tražbina navedena u tužbi opisuje kao obično potraživanje od kupaca a da se ne navodi da je nad tuženikom već pokrenut stečajni postupak, pri čemu se stvarna pravna osnova tražbine temelji na posebnim odstupajućim odredbama nizozemskog stečajnog prava (članak 25. stavak 2. *Nederlandse Weta van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling* (Zakon od 30. rujna 1893. o stečaju i odgodi plaćanja, u daljnjem tekstu: Nizozemski stečajni zakon)) i u kojem:

- valja ispitati treba li takvu tražbinu smatrati provjerljivom tražbinom (članak 26. u vezi s člankom 110. Nizozemskog stečajnog zakona) ili neprovjerljivom tražbinom (članak 25. stavak 2. Nizozemskog stečajnog zakona),
- pitanja mogu li se obje tražbine istaknuti istodobno i ne isključuje li jedna tražbina drugu, s obzirom na posebne pravne posljedice svake tražbine (uključujući mogućnost korištenja bankovne garancije preuzete nakon pokretanja stečajnog postupka) treba ocijeniti u skladu s posebnim pravilima nizozemskog stečajnog prava?

i

(b)

Je li članak 25. stavak 2. Nizozemskog stečajnog zakona u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 1346/2000 o stečajnom postupku, u dijelu u kojem se tom odredbom dopušta da se takva tražbina (u skladu s člankom 25. stavkom 2. Nizozemskog stečajnog zakona) istakne pred sudom druge države članice umjesto pred stečajnim sudom države članice u kojoj je pokrenut stečajni postupak?

Navedene odredbe prava Unije

Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinačena), članak 1. stavak 2. točka (b)

Uredba Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku, članak 3. stavak 1.

Navedene nacionalne odredbe

Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling (Nederlandse faillissementswet) (Zakon od 30. rujna 1893. o stečaju i odgodi plaćanja (Nizozemski stečajni zakon)), članci 25., 26. i 110.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 OW Bunker (Netherlands) BV (u daljnjem tekstu: OWB NL) društvo je danske grupe OWB. Tužitelj je u skladu s uputom društva OWB NL u luci u Sluiskilu (Nizozemska) isporučio gorivo plovilu ms Evita K te je za to ispostavio račun u iznosu od 116 471,45 američkih dolara, koji nije podmiren zbog stečaja društva OWB NL.
- 2 Budući da je tužitelj nakon pokretanja stečajnog postupka naložio zapljenu niza brodova društva OWB NL, kako bi se ishodilo plaćanje isporučenog goriva, od predmetnih je vlasnika broda dobio bankovne garancije kako bi se ukinule zapljene. U tim se garancijama predviđalo da se one mogu iskoristiti na temelju „sudske presude ili arbitražne odluke donesene u Belgiji protiv društva OWB NL” ili protiv vlasnika broda.
- 3 ING Bank NV (u daljnjem tekstu: ING) navodno je prije stečajnog postupka zajedno s drugim bankama osigurao kredit. Kako se tvrdi, kao jamstvo različiti poduzetnici grupe OWB, među kojima je i OWB NL, ING-u su ustupili trenutne i buduće tražbine od krajnjih kupaca. ING je intervenirao u postupku i zatražio da se zabrani korištenje bankovnih garancija ili drugih jamstava za plovilo opskrbljeno gorivom sve dok se ne dovrši stečajni postupak nad društvom OWB NL.
- 4 Prvostupanjski sud odlučio je da je tužba protiv društva OWB NL nedopuštena. Što se tiče ING-ova zahtjeva, taj se sud proglasio međunarodno nenadležnim. Sud koji je uputio zahtjev u žalbenom postupku utvrdio je da ponašanje tuženika OWB NL, koji se nije pojavio, kao ni prvog dana rasprave u prvostupanjskom postupku, na temelju članka 28. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I.a) treba tumačiti kao prigovor u pogledu međunarodne nadležnosti suda. U skladu s tom odredbom, sud u slučaju tuženikove odsutnosti najprije treba ispitati je li nadležan u skladu s tom Uredbom.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 5 Tužitelj zahtijeva plaćanje nepodmirenog računa za isporučeno gorivo. U tužbi nije naveden stečajni postupak nad društvom OWB NL, koji je trajao već četiri

mjeseca, a tražbina je opisana kao uobičajeno građanskopravno potraživanje od kupaca. Međutim, tužitelj je u svojim zahtjevima naveo da se njegova tražbina temelji na članku 25. stavku 2. Nizozemskog stečajnog zakona.

- 6 Članak 25. Nizozemskog stečajnog zakona odnosi se na neprovjerljive tražbine. One se razlikuju od uobičajenih provjerljivih tražbina, koje se nazivaju i stečajnim tražbinama, u pogledu kojih vjerovnik podnosi zahtjev stečajnom upravitelju kako bi se namirile iz stečajne mase (u nizozemskom stečajnom pravu to su tražbine u skladu s člankom 26. u vezi s člankom 110. Nizozemskog stečajnog zakona). Stoga sud koji je uputio zahtjev govori i o tražbinama „iz stečajne mase”. Što se tiče neprovjerljivih tražbina, koje se navode u članku 25. stavku 1. Nizozemskog stečajnog zakona, riječ je o tražbinama koje se izravno odnose na stečajnu masu, kao što su to primjerice stvarna prava. Zahtjev u pogledu tih tražbina podnosi se stečajnom upravitelju. Međutim, u skladu s člankom 25. stavkom 2. Nizozemskog stečajnog zakona, zahtjev u pogledu neprovjerljivih tražbina može se, umjesto stečajnom upravitelju, i izravno podnijeti nesolventnoj pravnoj osobi. Što se tiče tih tražbina „izvan stečajne mase”, presuda u skladu s člankom 25. stavkom 2. Nizozemskog stečajnog zakona ne utječe na stečajnu masu. Stoga se te tražbine odnose samo osobno na stečajnog dužnika.
- 7 Sud koji je uputio zahtjev navodi da tužitelj sa svojom tražbinom „izvan stečajne mase” očito namjerava iskoristiti bankovne garancije koje je društvo OWB NL izdalo nakon pokretanja stečajnog postupka. Tužitelj je u međuvremenu istodobno s ovim predmetom stečajnom upravitelju u Nizozemskoj podnio zahtjev u pogledu uobičajene provjerljive tražbine za namirenje „iz stečajne mase”.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 8 Sud koji je uputio zahtjev svojim prethodnim pitanjima pita je li nadležan. To je slučaj samo ako tražbina ni na koji način nije povezana sa stečajem. U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (b) Uredbe Bruxelles I.a, ta uredba ne primjenjuje se na „stečaj, postupke u vezi likvidacije nesolventnih trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba, postupke prisilnog poravnjanja ili slične postupke”. Osim toga, u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe o stečajnom postupku, država članica na čijem je području pokrenut stečajni postupak, u ovom slučaju Nizozemska, i međunarodno je nadležna za tužbe koje proizlaze izravno iz stečajnog postupka te su s njim usko povezane (vidjeti i presudu od 12. veljače 2009. u predmetu C-339/07, Seagon, EU:C:2009:83).
- 9 Mjerodavni kriterij za utvrđivanje sudske nadležnosti nije postupovni kontekst tužbe, već njezina pravna osnova. Valja ispitati temelji li se pravo ili obveza koja je osnova tužbe na općim pravilima građanskog i trgovačkog prava ili na posebnim odredbama koje se primjenjuju na stečajne postupke (presuda od 6. veljače 2019., NK, C-535/17, EU:C:2019:96, t. 28.). Osim toga, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, za odluku o tome je li primjenjivo isključenje iz članka 1. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 44/2001, odlučujuć je stupanj

povezanosti tužbe i stečajnog postupka (presuda od 9. studenoga 2017., Tünkers France i Tünkers Maschinenbau, C-641/16, EU:C:2017:847, t. 28. i navedena sudska praksa).

- 10 S obzirom na tu sudsku praksu, za nadležnost suda koji je uputio zahtjev relevantno je je li ova tražbina stvarno tražbina „izvan stečajne mase” u smislu članka 25. stavka 2. Nizozemskog stečajnog zakona, kao što to navodi tužitelj, ili je treba smatrati uobičajenom provjerljivom tražbinom „iz stečajne mase” u smislu članka 26. u vezi s člankom 110. Nizozemskog stečajnog zakona (u pogledu te razlike vidjeti točku 6. ovog sažetka zahtjeva). Naime, kao što se to navodi u točki 8. ovog sažetka zahtjeva, nadležnost suda koji je uputio zahtjev temelji se na članku 1. stavku 2. točki (b) Uredbe Bruxelles Ia i članku 3. stavku 1. Uredbe o stečajnom postupku samo u pogledu tražbina koje nisu povezane sa stečajem. To je slučaj s tražbinom „izvan stečajne mase”, ali ne i s tražbinom „iz stečajne mase” kao što je tražbina za koju je podnesen zahtjev stečajnom upravitelju u Nizozemskoj. Osim toga, ako je u pogledu sporne tražbine riječ o tražbini „izvan stečajne mase”, nije jasno mogu li se obje tražbine istodobno istaknuti, odnosno može li se jedna istaknuti u Belgiji, a druga u Nizozemskoj.
- 11 Budući da sud, prije nego što razmotri druga pitanja, najprije treba utvrditi je li uopće nadležan, nije jasno smije li sud koji je uputio zahtjev odlučivati o klasifikaciji tražbine.
- 12 U bankovnim garancijama, koje bi tužitelj želio iskoristiti na temelju sudske odluke koju namjerava ishoditi svojom tužbom (vidjeti točku 2. ovog sažetka zahtjeva), ne navodi se na kojoj se vrsti tražbine te garancije temelje. Stoga nije jasno je li u pogledu potrebne sudske presude protiv društva OWB NL riječ o osuđujućoj presudi zbog uobičajene provjerljive tražbine „iz stečajne mase” u skladu s člankom 26. u vezi s člankom 110. Nizozemskog stečajnog zakona ili o osuđujućoj presudi u skladu s postupkom „izvan stečajne mase” u smislu članka 25. stavka 2. Nizozemskog stečajnog zakona, koji se osobno odnosi na stečajnog dužnika. Međutim, iz stručnog pravnog mišljenja koje su dostavile stranke proizlazi da se te garancije ne mogu iskoristiti na temelju osuđujuće presude „iz stečajne mase”.
- 13 Istodobno se čini da se na pitanje je li moguće istaknuti tražbinu „izvan stečajne mase” ako je stečajnom upravitelju već podnesen zahtjev u pogledu uobičajene provjerljive tražbine „iz stečajne mase” može odgovoriti samo na temelju propisâ iz nizozemskog stečajnog prava, a ne na temelju propisâ iz općeg građanskog i trgovačkog prava. Naime, tražbinom se naposljetku nastoji postići plaćanje nepodmirenog računa izvan stečajnog postupka korištenjem bankovne garancije. U tom kontekstu sud koji je uputio zahtjev upućuje i na uvodnu izjavu 4. Uredbe o stečajnom postupku. U skladu s tom uvodnom izjavom, „[z]a pravilno je funkcioniranje unutarnjeg tržišta potrebno izbjegavati poticanje stranaka da prenose svoju imovinu ili sudski postupak iz jedne države članice u drugu, u potrazi za povoljnijim pravnim položajem („forum shopping”).

- 14 Time se postavlja pitanje treba li članak 1. stavak 2. točku (b) Uredbe Bruxelles I.a tumačiti na način da je za odlučivanje o tome je li u ovom postupku riječ o tražbini „iz stečajne mase” ili tražbini „izvan stečajne mase” te mogu li se istodobno istaknuti obje vrste tražbina nadležan samo nizozemski sud mjesta u kojem je pokrenut stečajni postupak.
- 15 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev pita je li članak 25. stavak 2. Nizozemskog stečajnog zakona u skladu s Uredbom o stečajnom postupku ako se tom odredbom dopušta da se takva tražbina istakne pred sudom koji nije sud države članice pred kojim je pokrenut stečajni postupak.

RADNI DOKUMENT